

**VALSTYBINĖ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJA
PRIE APLINKOS MINISTERIJOS**

Biudžetinė įstaiga, A. Vienuolio g. 8, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 272 2748, faks. (8 5) 272 3620, el. p. info@vtpsi.lt, <http://www.vtpsi.lrv.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288600210

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kancleriui	2019-03-04	Nr.
Algirdui Stončaičiui	I	Nr.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 2 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2710, LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 771 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2711 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS VALSTYBINĖS PRIEŽIŪROS ĮSTATYMO NR. XII-459 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-2712“ PROJEKTO (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS) (TAP NR. 19-31(2)) (TAIS NR. 18-13928(3))

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos susipažino su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ekonomikos politikos grupės 2019-02-28 pažyma Nr. NV-549, kurioje siūloma Nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje (plačiau pristatyti). Turimais duomenimis, nurodytas klausimas įtrauktas į 2019-03-05 tarpinstitucinio pasitarimo darbotvarę (8 klausimas) ir į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019-03-06 posėdžio darbotvarę (15 klausimas).

Dėl šiuo metu galiojančio teisinio reguliavimo

Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos vykdo valstybinę žemės naudojimo kontrolę. Pagal Žemės naudojimo valstybinės kontrolės nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1244, 11.6 papunktį, žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar žemės sklypuose, vykdant ūkinę ir kitą veiklą, nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama žemė ir (ar) nenaudojami vandens telkiniai.

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos vykdo statybos valstybinę priežiūrą.

Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus šalinant neteisėto valstybinės žemės užėmimo statiniais pasekmes (šalinant statinius, nepaisant jų sudėtingumo ir priskirtinumo atitinkamai grupei) Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos bendradarbiauja su Valstybine teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, t. y. Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinis skyrius atlieka padaryto administracinio nusižengimo (šiuo atveju, valstybinės žemės užėmimo statiniais, kuriems nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas (pavyzdžiui, poilsio nameliais, tvoromis, malkinėmis ir kitais panašaus pobūdžio statiniais) tyrimą Administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka ir surašo pažeidėjui administracinio

nusižengimo protokolą bei raštu pasiūlo geranoriškai pašalinti pažeidimo pasekmes (pašalinti statinius iš valstybinės žemės). Jeigu pažeidėjas pažeidimo pasekmių nepašalina geranoriškai, Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos teritorinis skyrius perduoda informaciją Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, kuri Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka surašo pažeidėjui privalomąjį nurodymą per 6 mėnesius pašalinti iš valstybinės žemės statinį, kuriam nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas, ir kontroliuoja privalomojo nurodymo vykdymą.

Toks valstybinės žemės naudojimo kontrolės modelis itin parankus pažeidėjams, nes pasinaudojus teisinio reguliavimo spragomis padarinių šalinimo procesas užtrunka itin ilgai (metus ir ilgiau). Priežiūros institucijų atliekamų funkcijų dubliavimasis lemia neefektyvų joms skirtų žmogiškųjų ir materialinių resursų naudojimą, lemia sudėtingą ir neefektyvią (neveiksmingą) priežiūros sistemą.

Siekiant spręsti nurodytas problemas, Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė pateikė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-2710, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 771 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-2711 ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo Nr. XII-459 13 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-2712.

Dėl pastabų Nutarimo projektui

Nutarimo projektu Lietuvos Respublikos Seimui yra teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės išvada dėl minėtų Lietuvos Respublikos Seimo narių pateiktų įstatymų projektų.

Nutarimo projektu siūloma Lietuvos Respublikos žemės įstatyme nurodyti konkrečius privalomuosius nurodymus, kuriuos gali duoti žemės naudojimo valstybinės kontrolės pareigūnas, įskaitant nurodymą nutraukti savavališką valstybinės žemės naudojimą ar trukdymą ja naudotis pagal paskirtį ir pašalinti savavališko valstybinės žemės naudojimo padarinius. Neaišku, ar šis siūlomas privalomasis nurodymas apimtų ir nurodymą pašalinti iš valstybinės žemės pastatytus statinius, kuriems nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. pasitarimo protokolu Nr. 55 (3 klausimas) pritarta Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos pateiktam Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų konsolidavimo ir optimizavimo priemonių planui (toliau – Planas). Atsakingoms ministerijoms pavesta parengti ir suderinti ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijoms ar jų funkcijoms konsoliduoti reikalingus teisės aktų pakeitimų projektus ir užtikrinti, kad jie būtų priimti ne vėliau kaip iki 2019 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai pavesta koordinuoti Plano įgyvendinimą.

Minėto Plano II skyriaus „Ūkio subjektų veiklos priežiūrą atliekančių institucijų ir (ar) jų funkcijų optimizavimas“ 7 punkte numatyta priemonė – parengti ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei pateikti reikalingus teisės aktų pakeitimo projektus, kuriais aiškiai atribojamos Inspekcijos ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamos priežiūros funkcijos valstybinės žemės naudojimo kontrolės srityje ir suteikiami reikalingi teisiniai įgaliojimai Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, kad būtų užtikrintas efektyvus ir operatyvus nelegalių nesudėtingų statinių, pastatytų valstybinėje žemėje, pašalinimo procesas. Atsakingos institucijos – Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Manome, kad Nutarimo projekte pateikti siūlymai nesuderinti su šia Plano priemone, kuriai yra pritarta Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarime, kadangi Nutarimo projekte nėra teikiamas konkretus siūlymas dėl reikalingų teisinių įgaliojimų suteikimo Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, kad būtų užtikrintas efektyvus ir operatyvus nelegalių statinių, kuriems nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas, pastatytų valstybinėje žemėje, pašalinimo procesas.

Jei Lietuvos Respublikos Vyriausybė pritartų Nutarimo projekte išreikštai pozicijai, lieka neaišku, ar atsakingos institucijos (Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos) rengs alternatyvius teisės aktų pakeitimų projektus, kuriais įgyvendins minėtą Plano priemonę.

Atsižvelgdami į išdėstytas aplinkybes, siūlome Nutarimo projekte pasiūlyti teisinį reguliavimą, kuriuo Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos būtų suteikti įgaliojimai surašyti privalomuosius nurodymus pašalinti valstybinėje žemėje pastatytus statinius, kuriems nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas, ir kontroliuoti šių privalomųjų nurodymų vykdymą. Tokiu būdu už valstybinėje žemėje neteisėtai pastatytų statinių, kuriems nereikalingas statybą leidžiantis dokumentas, šalinimo organizavimą būtų atsakinga viena institucija, padarinių šalinimo procesas būtų operatyvesnis, nesidubliuotų Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos ir Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos funkcijos.

Viršininkė

Eglė Kuklierienė

Renata Planutienė, tel. (8 5) 207 4872, el. p. r.planutiene@vtpsi.lt

